

Teismo praktikos rinkinys

Sujungtos bylos C-356/11 ir C-357/11

**O. ir S.
prieš
Maahanmuuttovirasto
ir
Maahanmuuttovirasto
prieš
L.**

(Korkein hallinto-oikeus prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Sąjungos pilietybė — SESV 20 straipsnis — Direktyva 2003/86/EB — Teisė į šeimos susijungimą — Mažamečiai Sąjungos piliečiai, gyvenantys su motinomis trečiųjų šalių pilietėmis valstybės narės, kurios pilietybę turi šie vaikai, teritorijoje — Išimtinę Sąjungos piliečių globos teisę turinčių motinų teisė nuolat gyventi šioje valstybėje narėje — Šeimų sukūrimas iš naujo motinoms sudarius naujas santuokas su trečiųjų šalių piliečiais ir gimus vaikams, kurie taip pat yra trečiųjų šalių piliečiai, sudarius šias santuokas — Prašymai susijungti su šeima Sąjungos piliečių kilmės valstybėje narėje — Atsisakymas suteikti teisę gyventi šalyje naujiems sutuoktiniams dėl pakankamų lėšų neturėjimo — Teisė į pagarbą šeimos gyvenimui — Atsižvelgimas į svarbiausią vaikų interesą“

Santrauka – 2012 m. gruodžio 6 d. Teisingumo Teismo (antroji kolegija) sprendimas

1. *Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisę turintys asmenys — Sąjungos piliečio šeimos nariai trečiųjų šalių piliečiai — Sąlyga — Teisė laisvai judėti pasinaudojęs Sąjungos pilietis*

(Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalis)

2. *Sąjungos pilietybė — Sutarties nuostatos — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Valstybės narės atsisakymas suteikti teisę gyventi šalyje naujam Sąjungos piliečio vieno iš tėvų sutuoktiniui — Leistinumai — Sąlygos — Atsisakymas, dėl kurio nepaneigiama šio piliečio galimybė faktiškai pasinaudoti tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę*

(SESV 20 straipsnis)

3. *Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija — Imigracijos politika — Teisė į šeimos susijungimą — Direktyva 2003/86 — Globėjo sąvoka — Trečiosios šalies pilietis, kuris yra Sąjungos pilietybę turinčio vaiko ir vaiko trečiosios šalies piliečio, neturinčio Sąjungos piliečio statuso, vienas iš tėvų — Prašymas susijungti su šeima dėl kito iš naujo sukurtos šeimos vieno iš tėvų, kuris pats yra trečiosios šalies pilietis — Įtraukimas*

(Tarybos direktyvos 2003/86 2 straipsnio c punktas)

4. *Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija — Imigracijos politika — Teisė į šeimos susijungimą — Direktyva 2003/86 — Pagrindinių teisių paisymas — Teisė į pagarbą šeimos gyvenimui — Pareiga atsižvelgti į svarbiausią vaiko interesą*

(Tarybos direktyvos 2003/86 2 konstatuojamoji dalis, 5 straipsnio 5 dalis ir 7 straipsnio 1 dalies c punktas; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnis ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalys)

1. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 41, 42 punktus)

2. SESV 20 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo nedraudžiama valstybei narei atsisakyti trečiosios šalies piliečiui išduoti leidimą gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, kai šis pilietis siekia gyventi su sutuoktine, kuri taip pat yra trečiosios šalies pilietė, teisėtai gyvenanti šioje valstybėje narėje, ir vaiko, gimusio sudarius pirmąją santuoką, kuris yra Sąjungos pilietis, motina, bei su jiems gimusiu vaiku, taip pat trečiosios šalies piliečiu, jeigu tokiu atsisakymu iš atitinkamo Sąjungos piliečio neatimama galimybė faktiškai pasinaudoti tuo, kas sudaro Sąjungos piliečio statusu suteikiamų teisių esmę.

Siekiant nustatyti, ar dėl šio atsisakymo kyla toks poveikis, reikia atsižvelgti į tai, kad trečiosios šalies pilietis, turintis išimtinę Sąjungos piliečio vaiko globos teisę, turi leidimą nuolat gyventi atitinkamoje valstybėje narėje, o tai reiškia, kad teisiškai nėra jokio įpareigojimo nei šiam asmeniui, nei jo išlaikomam Sąjungos piliečiui išvykti iš šios valstybės narės teritorijos ir kartu iš Sąjungos teritorijos.

Atliekant su iš naujo sukurtomis šeimomis susijusį vertinimą taip pat reikšmingas poveikis, kurį šeimos gyvenimui galėtų turėti šio tėvo sprendimas išvykti iš valstybės narės, kurios pilietybę turi Sąjungos pilietis, teritorijos.

Tačiau šiuo atžvilgiu vienintelės aplinkybės, kad dėl ekonominių priežasčių arba siekiant išsaugoti neišskirtą šeimą Sąjungos teritorijoje būtų pageidaujama, jog šeimos, kurią sudaro trečiųjų šalių piliečiai ir mažametis Sąjungos pilietis, nariai galėtų gyventi su šiuo piliečiu Sąjungos teritorijoje jo pilietybės valstybėje narėje, savaime nepakanka nuspręsti, kad nepripažinus tokios teisės gyventi šalyje šis pilietis būtų priverstas palikti Sąjungos teritoriją.

Tai, kad trečiosios šalies pilietis, kuriam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo, gyvena ar negyvena kartu su globėju ir kitais šeimos nariais, ar tai, kad nėra biologinio ryšio tarp šio trečiosios šalies piliečio ir Sąjungos piliečio, nėra lemiamos aplinkybės atliekant šį vertinimą.

Tačiau reikia atsižvelgti į aplinkybę, kad trečiosios šalies pilietis, kuriam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje, nėra teisiškai, finansiškai ar emociškai atsakingas už šį pilietį. Iš tiesų priklausomumo santykis tarp šio piliečio ir šio trečiosios šalies piliečio gali paneigti Sąjungos pilietybės veiksmingumą, nes būtent dėl šio priklausomumo priėmus tokį neigiamą sprendimą Sąjungos pilietis iš tikrųjų būtų priverstas išvykti ne tik iš savo pilietybės valstybės narės teritorijos, bet ir iš visos Sąjungos teritorijos.

(žr. 49–56, 58, 82 punktus ir rezoliucinę dalį)

3. Prašymai išduoti leidimus gyventi šalyje dėl šeimos susijungimo trečiosios šalies piliečiui, kai jis siekia gyventi su sutuoktine, kuri taip pat yra trečiosios šalies pilietė, teisėtai gyvenanti šioje valstybėje narėje, ir vaiko, gimusio sudarius pirmąją santuoką, kuris yra Sąjungos pilietis, motina, ir su jiems gimusiu vaiku, taip pat trečiosios šalies piliečiu, patenka į Direktyvos 2003/86 dėl teisės į šeimos susijungimą taikymo sritį.

Atsižvelgiant į šia direktyva siekiamą tikslą palengvinti šeimos susijungimą ir apsaugą, kurią ja siekiama suteikti trečiųjų šalių piliečiams, visų pirma nepilnamečiams, šios direktyvos negalima netaikyti vien dėl to, kad vienas iš nepilnamečio tėvų, trečiosios šalies pilietis, taip pat yra sudarius pirmąją santuoką gimusio Sąjungos piliečio vienas iš tėvų.

(žr. 68, 69, 82 punktus ir rezoliucinę dalį)

4. Direktyvos 2003/86 dėl teisės į šeimos susijungimą 7 straipsnio 1 dalies c punktą reikia aiškinti taip, kad nors valstybės narės turi teisę reikalauti įrodyti, jog globėjas turi pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti, šia teise turi būti naudojama atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnį ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalis, pagal kuriuos valstybės narės prašymus susijungti su šeima turi nagrinėti atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesus ir siekdamos sudaryti palankias šeimos gyvenimo sąlygas, taip pat vengdamos kelti grėsmę šios direktyvos tikslui ir veiksmingumui.

Iš tiesų, kadangi leidimas susijungti šeimai yra bendra taisyklė, Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punkte numatytą teisę reikia aiškinti siaurai. Todėl valstybėms narėms suteikta veiksmų laisve neturi būti naudojama taip, kad tai pakenktų direktyvos tikslui ir veiksmingumui.

Žinoma, Chartijos 7 ir 24 straipsniai, nors ir pabrėžiant šeimos gyvenimo svarbą vaikams, negali būti aiškinami taip, kad jais būtų panaikinta valstybių narių diskrecija, kurią jos turi nagrinėdamos prašymus susijungti su šeima. Tačiau atliekant tokią analizę ir nustatant, be kita ko, ar įvykdytos Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos, šios direktyvos nuostatas reikia aiškinti ir taikyti atsižvelgiant į Chartijos 7 straipsnį ir 24 straipsnio 2 ir 3 dalis, kaip, be to, matyti iš šios direktyvos 2 konstatuojamosios dalies ir 5 straipsnio 5 dalies formuluočių, pagal kurias valstybės narės turi nagrinėti aptariamus prašymus susijungti su šeima atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesus ir siekdamos sudaryti palankias šeimos gyvenimo sąlygas. Todėl įgyvendindamos Direktyvą 2003/86 ir nagrinėdamos prašymus susijungti su šeima kompetentingos nacionalinės institucijos turi subalansuotai ir pagrįstai įvertinti visus esamus interesus, visų pirma atsižvelgdamos į atitinkamų vaikų interesus.

(žr. 74, 79–82 punktus ir rezoliucinę dalį)